

PET POTI DO PREVODA

PROJEKT TRANSSTAR EVROPA

Amalija Maček, Tina Štrancar in Tanja Žigon (ur.)

Univerza v Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

PET POTI DO PREVODA

PROJEKT TRANSSTAR EVROPA

Amalija Maček, Tina Štrancar in Tanja Žigon (ur.)

PET POTI DO PREVODA

PROJEKT TRANSSTAR EVROPA

Uredile: Amalija Maček, Tina Štrancar in Tanja Žigon
Avtorica spremnega besedila: Tina Štrancar
Prevajalci: Ana Dejanović, Alenka Lavrin, Karmen Schödel, Irena Smodiš in Janko Trupej
Mentorica nemško-slovenske skupine prevajalcev: Amalija Maček
Koordinatorica projekta za Slovenijo: Tanja Žigon

Za to izdajo:
© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2015

Za prevode:

© TransStar Europa, 2015

Nosilci avtorskih pravic so avtorji oz. njihove založbe, če ni navedeno drugače.

Lektorice: Amalija Maček, Tina Štrancar in Tanja Žigon
Fotografija na naslovnici: Janko Trupej (fotografija je nastala v sklopu podprojekta *Camera Obscura – Kraji prevajanja* pod umetniškim vodstvom © Przemeka Zajferta; http://www.zajfert.de/der_7_tag/)
Tehnično urejanje in prelom: Jure Preglau

Založila: Znanstvena založba Filozofske fakultete
Izdal: Oddelek za prevajalstvo
Za založbo: Branka Kalenič Ramšak, dekanja Filozofske fakultete

Ljubljana, 2015

Prva izdaja

Tisk: Birografika Bori d. o. o.

Naklada: 300 izvodov

Cena: 9,90 EUR

Knjiga je izšla s podporo evropskega projekta *TransStar Evropa* (Lifelong Learning Programme of the European Union; Program Vseživljenjsko učenje Evropske unije) in nemške fundacije Robert Bosch Stiftung.

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Program
Vseživljenjsko
učenje

Robert Bosch Stiftung

TRANSSTAR EVROPA

Univerza v Ljubljani

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

81'25(082)

PET poti do prevoda : projekt TransStar Evropa / Amalija Maček, Tina Štrancar in Tanja Žigon (ur.) ; [avtorica spremnega besedila Tina Štrancar ; prevajalci Ana Dejanović ... et al.]
- 1. izd. - Ljubljana : Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2015

ISBN 978-961-237-778-6

1. Maček, Amalija
281483520

Kazalo vsebine

Popotnica	5
Pot do prvega prevoda	7
1 Ana Dejanović	11
1.1 Irena Brežná	12
1.1.1 Prevod odlomka iz romana <i>Najboljši vseh svetov</i>	13
1.1.2 Odlomek iz romana <i>Die beste aller Welten</i>	23
1.2 Sudابه Mohafez	34
1.2.1 Prevod kratkih zgodb <i>Edina veljavna perspektiva</i> in <i>Puščavsko nebo zvezdna dežela</i>	35
1.2.2 Kratki zgodbi <i>Die einzig gültige Perspektive</i> in <i>Wüstenhimmel Sternenland</i>	46
2 Alenka Lavrin	59
2.1 Silke Scheuermann	60
2.1.1 Kratka zgodba <i>Predaja</i>	61
2.1.2 Kratka zgodba <i>Die Übergabe</i>	74
2.2 Angelika Klüssendorf	90
2.2.1 Prevod odlomka iz romana <i>Vsi živijo tako</i>	91
2.2.2 Odlomek iz romana <i>Alle leben so</i>	100
3 Karmen Schödel	111
3.1 Botho Strauß	112
3.1.1 Prevod odlomkov iz knjige <i>Basni o srečanju</i>	113
3.1.2 Odlomki iz knjige <i>Die Fabeln von der Begegnung</i>	119
3.2 Lutz Seiler	126
3.2.1 Prevod kratke zgodbe <i>Turksib</i>	127
3.2.2 Kratka zgodba <i>Turksib</i>	137
4 Irena Smodiš	149
4.1 PeterLicht	150
4.1.1 Zgodba <i>moje presoje na začetku tretjega tisočletja</i> (prevod)	151
4.1.2 Zgodba <i>Die Geschichte meiner Einschätzung am Anfang des dritten Jahrtausends</i>	160

4.2	Eugen Ruge	171
4.2.1	Odlomek iz romana <i>V času pojemajoče svetlobe</i>	172
4.2.2	Odlomek iz romana <i>In Zeiten des abnehmenden Lichts</i> . . .	185
5	Janko Trupej	201
5.1	Peter Stamm	202
5.1.1	Prevod kratke zgodbe <i>Rana</i>	203
5.1.2	Kratka zgodba <i>Die Verletzung</i>	214
5.2	Stefan Zweig	226
5.2.1	Prevod novele <i>Zaton srca</i>	227
5.2.2	Novela <i>Untergang eines Herzens</i>	251

Popotnica

Ne tri ne pet let ni dovolj, da bi naredili literarnega prevajalca iz osebe, ki to ni. Lahko pa nekemu, ki pokaže talent, pomagaš na poti, da postane še boljši. V času, ki stremi po hitrih, odmevnih in lukrativnih rezultatih, se ta pot morda zdi nerazumna, saj študentom ne moremo obljubiti, da se bodo lahko preživljali le kot književni prevajalci. Da se je kljub temu za pet mest za prevajanje iz nemškega v slovenski jezik v sklopu projekta *TransStar Evropa* potegovalo prek trideset kandidatov, pa dokazuje, da nekateri vedo, da je lahko prevajanje kakovostnih literarnih besedil izkušnja, ki bogati v nematerialnem smislu.

V treh letih smo prevajali, ugotavljali, da pri prevajanju nikdar ne obstaja le ena sama pravilna rešitev, se strinjali ali ne, in to sprejemali, organizirali literarne dogodke, pisali članke in objavili prve prevode na radiu *Ars*, na zgoščenki, spletni strani projekta (www.transstar-europa.com) in v pričujoči publikaciji. Z njo se projekt končuje in udeležencem bi radi kot popotnico položili na srce nekaj skorajda neprevedljivih nemških besed, ki so nujne za vsakega prevajalca.

Prva je **Sitzleder**, kakor pogovorno rečemo v slovenščini, ozirna **Sitzfleisch**, kot pravijo Nemci: potrpežljivo vztrajanje za pisalno mizo, trdo delo. Udeleženci projekta so na lastni koži izkusili, koliko časa vzame prevod literarnega besedila, pa čeprav je to dolgo le nekaj strani. Najprej natančno branje, prvi osnutek, reševanje posebnih prevodnih problemov, ponovno preverjanje z izvirnikom, pa potem piljenje sloga in slovenščine.

Druga je **Fingerspitzengefühl**, ki bi jo morda lahko prevedli kot »tankočutnost« ali »pretanjenost«. Prevajalci vsekakor potrebujejo izostren čut za slog, za ritem in najrazličnejše pomenske podtone izvirnika in slovenskega jezika. Prav ta (hiper)senzibilnost pa se lahko odraža tudi v (pre)občutljivosti za besede in dejanja ljudi v vsakdanjem življenju, česar bi se morali zavedati tako mi kot ljudje, ki nas obdajajo. Dopuščanje drugačnega mnenja in spoštovanje osebnega okusa je pomembna veščina, ki smo se je vsi skupaj učili v teku projekta. Včasih slabo komuniciramo, pa čeprav odlično govorimo več jezikov. Smo umetniki, čeprav bi založniki in državni uradi iz nas radi naredili čim cenejše izvajalce storitev po tekočem traku.

Tretja je **Innehalten**, ki pomeni, da se znamo ustaviti in prisluhniti samemu sebi. Kreativni smo lahko le, dokler smo umirjeni, najboljše zamisli se utrnejo na sprehodu ali med navideznim lenarjenjem. Prevajalec bi si moral zagotoviti dovolj časa, da v miru prevede knjigo, jo pregleda in morda pusti za nekaj časa v predalu, a hiter tempo življenja in izdajanja (predvsem uspešnic) tega žal ne dopušča. Prav tako ne moremo s prevajanjem čakati, da bodo zunanje okoliščine idealne – da bomo imeli ustrezno delovno sobo, tišino, dovolj denarja, harmonično zasebno življenje, ker verjetno nikdar ne bo vse urejeno hkrati. Lahko pa se trudimo, da tudi znotraj prehitrega vsakdana ohranjamo otoke vzdušja, ki nam bo omogočilo kreativnost. Sem spada tudi, da rečemo ne, kadar imamo dovolj oz. preveč obveznosti in da ne pristajamo na delo pod ceno, saj nas bo le izčrpalo in nam na dolgi rok škodovalo.

Književno prevajanje je umetnost, a tudi trdo delo, zato naj zaključiva s šaljivim citatom: »To be a künstler, you have to arbeiten« (Dren Maliqi). Udeležencem projekta želiva, da bi vztrajali na začrtani poti in se z veseljem spominjali vsega, kar smo lepega doživeli skupaj.

Amalija Maček in Tanja Žigon
Ljubljana, 22. septembra 2015

*Tam, kjer stoji pri tebi zadnja pika,
se moj spopad z oblikami začne.
Nesem te v zibel drugega jezika,
kjer nisi, dokler jaz ne rečem: je.*

Kajetan Kovič,
v pesmi *Dvogovor: prevajalec pesniku*

Pot do prvega prevoda

Povabilo, da sredi projekta *TransStar Evropa* vskočim kot vodja nemško-slovenske delavnice na srečanju v Stuttgartu jeseni 2014 in sedaj ob koncu napišem spremno besedo k *Petim potem do prevoda*, k tej zajetni zbirki prevodnih prvencev, sem sprejela z veseljem, pa tudi s kančkom nostalgije po svojih prevajalskih začetkih, od katerih bo kmalu minilo domala desetletje. Toda kmalu me je spreletel dvom, ali mi bo uspelo, in ali je sploh mogoče ubesediti in opisati tisto neizrekljivo, nevidno vez med mladim, navdušenim prevajalcem in njegovim prvim prevodom, ne da bi zapadla v že dodobra izoblikovane in izbrušene klišeje o ljubezni do prevajanja leposlovja.

Knjiga, ki jo držite v rokah, je izdelek slovenskih udeležencev triletnega projekta *TransStar Evropa*, ki je bil veliko več kot le »šola« literarnega prevajanja. Zasidran v Slavističnem seminarju Univerze v Tübingenu je združeval univerze in kulturne institucije iz Nemčije, Češke, Hrvaške, Poljske, Ukrajine in Slovenije ter udeležencem (bili so tudi iz Avstrije in Švice) omogočil prvi stik s svetom literarnega prevoda v desetih jezikovnih kombinacijah, torej kombinacijah nemščine z jeziki omenjenih držav. Tako za prevodi odlomkov leposlovnih del, ki jih prinaša knjiga *Pet poti do prevoda*, ne stojijo zgolj izvirniki, temveč tudi druženja, nova poznanstva, pogovori, potovanja v tujino in zgodbe, povezane z vsem tem. Eden od ciljev projekta *TransStar Evropa* je bilo namreč zblíževanje kultur in njihovih razsežnosti, ki je zares mogoče šele, ko znamo razviti čut za kulturne razlike in veliko mero empatije – nepogrešljivi kompetenci vsakega dobrega literarnega prevajalca in (med)kulturnega posrednika. Kajti, če se še za hip pomudim pri uvodnem verzu, – ki potihoma korespondira tudi z dekonstruktivistično teorijo – nekega avtorja v določeni kulturi preprosto ni, dokler ga vanjo ne zaziba prevajalec.

V okviru projekta so mladi lahko spoznali celoten proces vstopanja nekega dela v drugo kulturo: od izbire odlomka, ki so si ga želeli prevajati,

pridobivanja avtorskih pravic, prevajanja, konzultacij o prevodu, korektur in uredniškega dela do objave. Poleg tega so morali o svojem delu in spoznavanju sebe v prevajalski vlogi pisati tudi sami. Nastajal je blog z refleksijami, poročili in fotografijami; ob mednarodnih srečanjih projekta pa so se preizkusili v organizaciji literarnih dogodkov in gostovanj avtorjev, javnih branjih ter v vodenju literarnih večerov.

Prav v teh »procesih« se je *TransStar Evropa* razlikoval od drugih prevajalskih »šol«. Že več kot desetletje namreč obstajata še dve »šoli«, ki med drugim nudita tudi jezikovno kombinacijo nemščina-slovenščina; poletna šola literarnega prevajanja, ki jo vsako poletje organizira graška univerza Karla in Franca na otoku Premuda v Dalmaciji, in prevajalska šola Javnega sklada za kulturne dejavnosti, ki poteka vsako jesen v Izoli. Pri obeh gre za zelo intenzivni prevajalski izkušnji, saj trajata (samo) štirinajst dni oz. en podaljšan vikend. Navadno se zgodi, da udeleženci zapadejo v precej rajsko vzdušje, saj v teh dneh zanje ne obstaja nič drugega kot potapljanje v prevode (in morda še v morje). Pri projektu *TransStar Evropa* pa je bilo treba, z izjemo večdnevnic na mednarodnih srečanjih, čas, posvečen prevajanju, umestiti med ostale vsakodnevne in študijske obveznosti ter pri sebi odkriti kraje prevajanja, inspiracije in koncentracije. Za nekoga, ki se s prevajanjem srečuje prvič, je to morda bolj realistična izkušnja o podobi poklica literarnega prevajalca, ki je, roko na srce, precej samotarska in eskapistična dejavnost. Prevodi pri projektu *TransStar Evropa* so nastajali vsa tri leta in šli skozi različne stopnje. Prevajalci, ki so vstopili v projekt povsem brez izkušenj in se tukaj prvič srečali s prevajanjem leposlovja, so imeli čas za subtilno delo z besedili in tudi postopno spoznavanje sebe kot literarnega prevajalca. Pri tem seveda ne smemo prezreti pomembne in dragocene vloge mentorjev.

Včasih, ko je čas tekkel počasneje, so bili najpomembnejši sogovorniki in »učitelji« mladih samoniklih prevajalcev uredniki, kar je dandanes zaradi pomanjkanja časa in vse krajših rokov za oddajo čedalje bolj redko. Zdi se, da ta, nekdanja uredniška vloga svetovalca, ki mu zaupaš svoj izdelek, se z njim pogovarjaš o napakah, prevajalskih pasteh in boljših rešitvah, zadnja leta prehaja na mentorje prevajalskih »šol« in izvajalce izbirnih predmetov literarnega prevajanja. Kot se je slikovito izrazila ena od udeleženk, postane mentor tvoja »varovalna mreža«, da pri objavi ne bo »kaj narobe«. Toda nekaj mi pravi, da v resnici za mentorsko vlogo tiči še ena, dosti zahtevnejša in kompleksnejša naloga; kako mlade »naučiti«

prevajalske empatije, da bodo znali »začutiti« avtorja, podoživeti napisano do zadnjih tančin ter se kljub vklenjenosti v verige izvirnika spretno gibati znotraj pravil maternega jezika? Kako jih naučiti odgovornosti do besedila, do avtorja in bralca? Jim privzgojiti zdravo mero samokritike in hkrati vzbuditi prevajalsko samozavest, pa vendar ne tako, da bodo z rešitvami prehitro zadovoljni? Jih naučiti premisleka, izbirčnosti, prefinjenosti, včasih tudi počasnosti in tega, da ne iščemo (samo) po Guglu, temveč tudi in predvsem po sebi. Težka naloga. Vendar sem iz pogovorov z udeleženci ob koncu projekta ugotovila, da je mentorici nemško-slovenske skupine, Amaliji Maček, ki je bila tudi moja mentorica pri izbirnem predmetu *Literarno prevajanje*, uspelo več kot to – namreč: mladim prevajalcem pustiti odprt prostor in možnost, naj sami začutijo in presodijo, da morda katera od njihovih rešitev ni ravno napačna, pa vendar še zmeraj ni najboljša. Tudi »popravljanje« prevodov je namreč umetnost, pri kateri je včasih zelo težko krmariti med »napakami« in dobronamernimi predlogi – nenazadnje naj bi bil prevod prevajalčev in ne mentorjev izdelek.

V pogovorih o tej prvi literarno-prevajalski izkušnji pa sem se zavedla še nečesa, kar pozneje pri profesionalnem skakanju iz ene prevajalske vloge v drugo kmalu pozabimo, in sicer, kako pomembno je, da je prvi prevod »tisto pravo«, prevajalcu na kožo pisano besedilo. Zanimivo je, da gre pri udeležencih za dve povsem diametralni fascinaciji nad literarnim prevajanjem. Medtem ko so se nekateri v prevodu »našli« na podlagi globokega uživanja v zgodbo zgolj na vsebinski ravni, so se drugi raje spoprijeli s slogovnimi izzivi in iskali svojim notranjim ritmom podobna besedila, pri čemer jim sama fabula ni bila pomembna. Za prvi korak po prevajalski poti je bila to torej velika prednost, da so si lahko besedila izbrali sami iz precej obsežnega nabora, ki jim ga je nudil projekt *TransStar Evropa*.

V duhu projekta in njegove želje po povezovanju narodov so bila na izbiro besedila nemških sodobnih avtoric in avtorjev, ki so nastala po letu 1990, širša tematika vseh besedil pa je bilo preseganje meja – meja med Vzhodom in Zahodom, nemškim in evropskim. Knjiga *Pet poti do prevoda* tako združuje na prvi pogled zelo raznolike zgodbe in odlomke iz romanov, ki hkrati odstirajo tudi pestrost nemške sodobne literarne scene. Prvi dve avtorici, Irena Brežná in Sudabeh Mohafez, nista bili rojeni v Nemčiji in sta si nemščino za svoj literarni jezik izbrali šele pozneje. V pričujoči knjigi zastopata multikulturno raznolikost, ki je v zadnjih

desetletjih postala pomembna značilnost nemške sodobne literature. Tako kot avtorice in avtorji z migrantskim družinskim poreklom pa si izkušnjo zamenjave kulturnega okolja, immanentno njihovemu pisanju, delijo tudi avtorji in avtorice, ki so iz nekdanje Nemške demokratične republike pobegnili na Zahod – v ta svet nas popelje kratka zgodba Angelike Klüssendorf in odlomek iz romanesknega prvenca Eugena Rugeja *In Zeiten des abnehmenden Lichts (V času pojemajoče svetlobe)*, ki je leta 2011 prejel Nemško književno nagrado. Poleg Eugena Rugeja je to prestižno nagrado leta 2014 za svoj prvi roman z naslovom *Kruso* prejel tudi Lutz Seiler, ki smo ga v slovenščini doslej poznali predvsem kot pesnika, tukaj objavljena zgodba pa je leta 2007 prejela nagrado Ingeborg Bachmann. S svojimi proznimi deli se nam v slovenščini prvič predstavljajo tudi dramatik Botho Strauß, pesnica in pisateljica Silke Scheuermann (v slovenščini smo doslej lahko brali njene pesmi) ter skrivnostni avtor, ki se nikoli ne pojavlja v javnosti in piše pod psevdonomom PeterLicht. Zadnji dve kratki zgodbi – v slovenskih prevodih že zelo dobro zastopanega švicarskega pisatelja Petra Stammma in avstrijskega pisatelja s preloma prejšnjega stoletja Stefana Zweiga – je k naboru besedil prispeval prevajalec sam, obe pa govorita o pogubi in izgubi vezi med ljudmi.

Pet poti do prevoda pa ni le – kot je navada zbornikov in antologij – zgolj predstavitev znanih in malo manj znanih pisateljskih imen nemškega govornega prostora, temveč tudi zgodba o povezovanju in sodelovanju: prevajalk in prevajalcev, avtoric in avtorjev, mentoric in mentorjev, urednic in urednikov, projektnih vodij, računalničarjev in fotografov, ki so tako ali drugače prispevali k uspešnemu zaključku projekta in omogočili udeležencem, da njihovi prvi literarni prevodi niso obtičali v predalih ali zapuščenih računalniških datotekah, temveč da je pet prevajalskih poti srečno prispelo na svoj cilj in se srečalo – pri bralcu.

Tina Štrancar
Gut Siggen, 30. avgusta 2015

1 Ana Dejanović o sebi

Rojena leta 1988 v Kranju, odraščala na pol poti med Kranjem in Ljubljano v gostobesedni slovensko-srbski družini z dvema sestrama in bratom. Kot osnovnošolka požirala knjigo za knjigo, kot najljubše so ji v spominu ostale zbirka *Pet prijateljev*, romani Astrid Lindgren in Roalda Dahla ter še posebej njena osebna biblija *Pika Nogavička*. Pri enajstih letih se je predvsem iz ljubezni do jezikov odločila za nadaljevanje šolanja na Gimnaziji za Slovence v Celovcu, kjer je po osmih letih kulturnih šokov maturirala. Sledil je študij Medjezikovnega posredovanja v Ljubljani, med katerim je en semester prebila v Kölnu in utrdila svojo ljubezen tako do Nemčije kot do nemščine. Letos je zaključila magistrski študij tolmačenja na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Poleg literature svoj čas rada posveča poslušanju in občasno vrtenju glasbe ter spoznavanju sveta skozi dobre filme. Njen življenjski moto: »Ko se postaram, bom Pika Nogavička, po smrti vampir, v naslednjem življenju pa mačka.« V sklopu projekta *TransStar Evropa* se je posvetila odlomkom iz del dveh avtoric, Irene Brežne in Sudabeh Mohafez.

2 Alenka Lavrin o sebi

Rojena leta 1989 v Ljubljani. Že v rosnih letih je začela s prebiranjem leposlovja, ki ga je v naslednjih letih dopolnilo gledanje raznovrstnih filmskih žanrov. Poleg tega jo je ves čas spremljal tudi šport, najbolj jo je navdušila odbojka, kjer je aktivna tudi kot sodnica. V zadnjem letniku gimnazije se je odločala med študijem mednarodnih odnosov, prava in psihologije, a je na koncu izbrala študij prevajanja na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Prepričalo jo je poglobljanje znanja, učenje novih jezikov in spoznavanje različnih kultur. V času študija se je udejevala tudi na drugih področjih. Več let je sodelovala in koordinirala tutorstvo na matični fakulteti. Prav tako je bila predstavnica študentov Oddelka za prevajalstvo v Študentskem svetu, s katerim so organizirali vrsto študentskih projektov. Eden izmed njih je mednarodni festival študentskega filma in video produkcije; na dveh festivalih je bila vodja prevajalsko-lektorske ekipe. V zadnjih letih je (končno) zajadrala tudi v prevajanje literarnih besedil in se pridružila evropskemu projektu *TransStar Evropa* ter prvič objavila literarni prevod na radiu.

3 **Karmen Schödel** o sebi

Rojena leta 1976 v Nemčiji, odraščala v Nemčiji in Sloveniji. Po izobrazbi je diplomirana ekonomistka, ki se je po ovinkih vrnila k svoji nekdanji ljubezni: prebiranju slovarjev na poti iskanja izgubljenih jezikov. Živi in dela v Nürnbergu kot strokovna in sodna prevajalka za slovenski jezik v svobodnem poklicu in je članica nemškega Zveznega združenja tolmačev in prevajalcev (BDÜ). Prve izkušnje z literarnim prevajanjem je pridobila v okviru gledališke produkcije v Državnem gledališču Nürnberg (Staatstheater Nürnberg) leta 2012. Prevodi odlomkov iz knjige *Basni o srečanju*, ki so nastali v sklopu projekta *TransStar Evropa*, so bili objavljeni na programu *Ars* radia Slovenija.

4 Irena Smodiš o sebi

Že v zgodnjih letih se je med šolanjem na Dunaju srečala z nemščino. Po nekaj letih študija na ljubljanski Filozofski fakulteti in občasnih obiskih Berlina v sklopu različnih izmenjav in praks, je poleg švedščine ostala njena ljuba spremljevalka vse do danes. Ljubezen do literature jo je popeljala tudi v svet založništva, spomladi leta 2015 je opravljala prakso na nemški založbi Suhrkamp, sicer pa sodeluje z Beletrino. Pri projektu *TransStar Evropa* se je lotila dveh precej različnih del. *Die Geschichte meiner Einschätzung am Anfang des dritten Jahrtausends* (Zgodba moje presoje na začetku tretjega tisočletja), delo PeterLichta, jo je navdušilo zaradi same melodije in besednega poigravanja besedila, ki je prevajalki predstavljalo trd oreh in hkrati obilo zabave. Roman *In Zeiten des Abnehmenden Lichts* (*V času pojemajoče svetlobe*) pa jo je pritegnil predvsem vsebinsko in ker ji je ob prevajanju nudil tudi priložnost za podrobnejše spoznavanje nemške zgodovine preteklih desetletij.

5 Janko Trupej o sebi

Sprva je nameraval študirati zgodovino, a ker se ni videl v vlogi učitelja, se je vpisal na študij prevajanja in tolmačenja v Mariboru, nato pa na doktorski študij prevodoslovja v Ljubljani, v okviru katerega se je ukvarjal s problematiko prevajanja rasističnega diskurza. Ironija usode je pozneje sicer hotela, da si prvih delovnih izkušenj ni nabiral le s prevajanjem in tolmačenjem, temveč tudi s poučevanjem poslovne angleščine. Prevajalsko znanje mu je prišlo prav, ko je kot prostovoljec delal za UNICEF, opravil je polletno prevajalsko pripravništvo pri Evropskem parlamentu in prejel štipendijo DAAD za postdoktorsko raziskovanje v Tübingenu. Ker mu je že od rane mladosti zelo pri srcu leposlovje, ga veseli tudi literarno prevajanje, zato se je med drugim udeležil poletnega prevajalskega seminarja, ki ga Karlova in Francova univerza iz Gradca organizira na hrvaškem otoku Premuda, in projekta *TransStar Evropa*.

Knjiga, ki jo držite v rokah, je izdelek slovenskih udeležencev triletnega evropskega projekta *TransStar Evropa*, ki je bil veliko več kot le »šola« literarnega prevajanja. Zasedran v Slavističnem seminarju Univerze v Tübingenu je združeval univerze in kulturne institucije iz Nemčije, Češke, Hrvaške, Poljske, Ukrajine in Slovenije ter udeležencem omogočil prvi stik s svetom literarnega prevoda v desetih jezikovnih kombinacijah, torej kombinacijah nemščine z jeziki omenjenih držav. Tako za prevodi odlomkov leposlovnih del, ki jih prinaša knjiga *Pet poti do prevoda*, ne stojijo zgolj izvirniki, temveč tudi družjenja, nova poznanstva, pogovori, potovanja v tujino in zgodbe, povezane z vsem tem. Eden od ciljev projekta *TransStar Evropa* je bilo namreč zблиževanje kultur in njihovih razsežnosti, ki je zares mogoče šele, ko znamo razviti čut za kulturne razlike in veliko mero empatije – to pa sta nenazadnje nepogrešljivi kompetenci vsakega dobrega literarnega prevajalca in (med)kulturnega posrednika.

Tina Štrancar

Program
Vseživljenjsko
učenje

Robert Bosch Stiftung

TRANSSTAR EUROPA

Univerza v Ljubljani

9 789612 377786 >